

NÉPEMÉRT VÁLLALOM Zenemű Márton Áron tiszteletére

Márton Áron **1896.** augusztus 28-án született Csíkszentdomokoson. Gimnáziumi tanulmányait Csíksomlyón és Gyulafehérváron végezte.

Az érettségi padból kivitték a doberdói harctérre.

1920 – 1924 között teológiai tanulmányokat végez Gyulafehérváron.

1924-ben pappá, majd **1939**-ben püspökké szentelik.

Részt vesz az egyháztörténelmet új irányba fordító II. Vatikáni Zsinaton. Szoros kapcsolatot, barátságot tartott fenn Erdély valamennyi közértelmiségével, vezető személyiségével.

1949-ben letartóztatják a kommunisták, a bukaresti katonai bíróságon életfogytiglani börtönre ítélik.

1955-ben kiszabadul a fogságból, visszatér Gyulafehérvárra.

1957-től 1967-ig a Belügyminisztérium háziőrizetben tartotta.

1980. szeptember 29-én, az Erdélyi Egyházmegye védőszentjének ünnepén, Szent Mihály napján halt meg.

Boros Károly nyugalmazott esperes, kapnikbányai plébános korában, amikor egy nagybányai közhivatalban egy Márton Áron által aláírt iratot letett az asztalra, egy ott álló férfi térdet hajtott és megcsókolta a püspök aláírását, mondva: „Én ezzel az emberrel együtt voltam börtönben...”

Illyés Gyula a XX. század nagy írója Áron püspökkel való első beszélgetése után azt mondta: „*Egy emberkatedrálissal találkoztam!*”

Ebben a zeneműben azt keressük, hogy miből épül fel ez az „ember-katedrális”? Mit lát benne az egykori rabtárs? Mi éltette, mi táplálta ezt a szilárd jellemet, mi tartotta meg a viharokban, mint rendületlen bérci fenyőt?

Leásunk a romba dőlt csíki, székely lelkiség omladékai alá, és keressük a rejtőző kincset. Keressük azt a beomlott forrást, amely egy emberöltővel ezelőtt még bámulatos erővel és

tisztán úgy tört felszínre Áron püspök alakjában, mint a Székelyföld borvízforrásai. Mélységekből indulnak el és a sokféle közetrétegen átszivároghatva a tápláló, gyógyító ásványokat magukkal hozva, a fenyvesek között zubogva felszínre törnek.

Áron püspök monumentális személyiségét szülőföldjének szimbólumain, címerén keresztül közelítjük meg. A szimbólum magába sűríti a közösségnek sok nemzedéken át összegyűjtött élményét, kipróbált életbölcességét, tapasztalatát, tudását, az életet fenntartó törvényeket, értékeket. A szimbólum JEL-KÉP. Értelmez.

Kulcs, amely nélkül érthetetlen marad számunkra a múlt, kifosztott a jelen és jövő. Ezért a zeneműben több szimbólumot is használunk.

Keresztfa: Székelyföld minden jelesebb helyére felemeltetett, kifejezve a nép Krisztushoz való ragaszkodását.

Bérci fenyő: Kopár körülmények között is megél, kapaszkodik. Rendületlen, inkább kettétörik, de meg nem hajlik a viharokban.

Fényes nap: a legősibb magyar, székely jelkép. Csíksomlyón a Szenvedő Jézus kápolnájának homlokzatán a keresztre feszített Krisztus mögött hatalmas napkorona ragyog. Ez a szimbólumötvözet fogalmazza meg legszebben a magyarság és kereszténység találkozását.

A fehér ló: magyar vezérek, királyok fehér lovon jelentek meg a nép előtt. Áron püspököt Gyimesben a csángók fehér lóra ültették, ezen jött át Csíksomlyóra a búcsúra.

A galamb: a Szentlélek jelképe. A műben az egyházi rend felvételére, a Szentlélek rendkívüli hatalommal, karizmákkal való megajándékozására utalunk általa.

Ezek a szimbólumok beleépülnek szülőföldjének környezetébe. Ez a földrajzi, történelmi, népi kultúra együtt alkotja azt a szellemi, lelki légkört, éghajlatot, amely Márton Áron egyéniségébe beépült. Saját mondása szerint: „Bölcsőmet csíki fenyőből faragták.”

Egyeskő, Vigyázókő, Ördögmalma, csikszentdomokosi táj: ebbe épül bele az itt élő ember, a teremtés rendje szerint. Ez meghatározza jellemét, hitéletét.

Pásztorbükk: Itt ölték meg Báthory Endre bíborost. A legenda úgy tartja, ezen a helyen az emberi bűn elvett egy püspököt, de majd Isten támaszt egy másikat. 300 évvel később megszületett Márton Áron. (Történelmi rátekintés: A havaselvi török betörés alkalmával Mihai Vitéz megsegítésére, Báthory Zsigmond (1588-1602) hívására a székelyek több mint 23 ezren indultak hadba, a régi szabadság visszaadásának ígérgetésére. A három kontinensen győztes Szinán pasát Giurgiunál a Dunán átkergették. A fejedelem az ígért szabadságot nem adta meg, a főúri hazudozás az ártatlan Báthory Endre bíboros pásztorbükki meggyilkolásához vezetett. *A gyilkosság miatt a pápa száz éves átokkal súlytja a falut.* A nép a haza vértanúját gyászolta.)

A hitrege szerint: a sírhalom földje folyamatosan vérzik, míg nem jön egy fiatal pap s egy keresztfát beleszúr a véres földbe. A keresztfa reggelre gyökeret ereszt, ágat hajt, kilombozik, s a föld többé nem vérzik. Ez magában rejt misztikát, teológiát, megváltást, bűnből való szabadulást. A bűnbánó, hívó nép a tömör szimbólummá sűrűsödött legenda jelképnnyelvén érthetőbb választ ad önmagának a nemzeti tragédiára, mint amit a profeszorok meg tudnának fogalmazni.

Krisztus-hágó: meredek keresztút, amely a Somlyó hegyére visz fel. A Krisztushoz ragaszkodó, bűnbánó búcsúsok térdénállva tették meg ezt az utat.

Salvator kápolna: a szentimrei diadal emlékére emelt kápolna a tiszta, érett hit tükre. Boltozatának felirata az ittlakó népeket a legnagyobb tragédiából is kivezette: „Imádunk Isteni Salvator! / Szent harcot harcol e tábor, / mert aki szívből imád, / kivívja égi honát!”

A műben felbúgó **pásztorkürt** sajátos csikszentdomokosi hangszer. Inkább jeladásra, riasztásra használták.

Békepapok: a korszellemmel és a hatalommal megalkuvó papok csoportja.

Kommunisták: az Istent tagadó, hazugságra és erőszakra épülő ideológiai rendszert kiszolgáló párt tagjai.

(A kommunizmusnak 4 millió gyermek és körülbelül 80 millió ártatlan felnőtt áldozata van.)

A zenemű szerkezete:

I. Megerősödik a háborús idő megpróbáltatásaiban

II. Belegyökerezik Krisztusba és népének örökségébe

III. Helytáll népe szolgálatában: a börtönben és a történelmi kényszerek között

1. Nyitány – Akik minden vihart kibírnak
2. Kérlek Téged, én Uram
3. A Krisztus-hágón térdenállva
4. Nekünk az évszakok sodrása
5. Magunkkal hoztuk
6. A mi népünk lelkét
7. Itt az égbetörő bércek alján
8. Tekintetem a hegyek fölött
9. Jöjjetek, induljunk el
10. Minket Isten
11. Éberség, kommunisták
12. A börtönben
13. A békepapok
14. A mindenható Isten úgy akarta
15. Márton Áron eredeti hangja
16. Mint ahogy a szép hajnal a fényes napot

SZÖVEGKÖNYV

1. Nyitány – Akik minden vihart kibírnak

Hazatérő honvédek:

A honvédeket császárnak parancsára kiküldték a frontra,
És belökték a doberdói pokolba.

Márton Áron:

Én onnan három sebet hoztam haza.

Édesanya:

Jaj, fiam! Jaj!

Márton Áron:

Édesanyám ne sirasson,
nincs fölöttem sírhalom.
Mától kezdve én leszek a magam ura.
Mi leszünk a saját sorsunk kovácsa.
A Kárpátok kőből vannak felrakva,
aki ide kapaszkodik, az a viharokat kibírja.

Édesanya:

Úgy legyen, úgy legyen!

Honvédek, legények:

A Kárpátok kőből vannak felrakva,
Gyertek fiúk, kapaszkodjunk egymásba.

Nép:

Kik itt a kereszt körül helytállnak,
Azok minden vihart kibírnak.

Úgy legyen, úgy legyen!

A Kárpátok kőből vannak felrakva,
Sziklákat piros vérünk, jaj, de sokszor áztatta.
Jeges eső s a lányok könnye valahányszor lemosta.
Csak egy hely nem kopik, századokig piroslik
a domokosi határba’.

Nép:

\Gyászba borult Pásztorbükk!
Uram, irgalmazz nekünk!\ x2

\Gyászba borult Pásztorbükk
Krisztus, kegyelmezz nekünk! Irgalmazz!

Édesanya, nép:

\Felkel még a fényes nap a domokosi határban.\x2

Legények:

Itt öltük meg Báthory Endrét,
Erdély bíboros fejedelmét.
Megoszlott a nemzet, saját sorsát másra bízta.
Itt korhad a meghasonlott haza fejfája.

Nép:

\Felkel még a fényes nap a domokosi határban.\x2

Honvéd:

Hazajöttünk, elhallgattak az ágyúk,
éjszakánként az özvegyeknek
könnytől ázik a párnájuk.

Domokosi leányok:

Vasárnap reggel a voluntárok piros-sárga-kék szalaggal
feldíszítve, rátörtek a falura, s a barmokat elhajtották, a
falut kifosztották. Szakács Antalt agyonverték, csontjait
összetörték, s még tíz más embert a Gábor-kertben
agyonlőttek.

A rablás után a hatalmas mulatságot megrendezték, az
asszonyokat, lányokat piros-fehér-zöld zászlókkal,
mosogatni odatették.

Édesanya

Jaj, lányom, jaj!

2. Kérlek Téged, én Uram

Márton Áron:

Kérlek téged, én Uram, hogy válaszolj nekem!
Meg van írva, hogy azt mondod:
Még a hajszálunkat is számon tartod,
Veréb sorsát is megfontolod.
Mondd, ezt a sok gyötrelmet látod-e?

Kérlek téged, én Uram, hogy válaszolj nekem!

Van-e út, melyet nem szegélyez árulás és csalódás?

Van-e út, melynek szélén nem vérzenek a megcsúfolt szerelmek?

Kérlek téged, én Uram, hogy válaszolj nekem!

Van-e út, melyen nem jön szembe gyászruhában a szegénység?

Van-e út, amelyen nem támad rám az éhínség és a betegség?

Kérlek téged, én Uram, válaszolj nekem!

Van-e olyan út, hol a végállomás
nem az összeomlás?

Van-e olyan út, melyen az ember
igaz marad, és célba jut?

Nép:

Ezért hát kérdem,
Hogy ki vagyok én?
Hol a helyem?
És mit kell tennem?

Márton Áron:

Végre tudni szeretném, hogy ki vagyok én igazán?
a szívem mélyén, ott a csendben legbelül,
tudni szeretném, hogy kikhez és hová tartozom,
hogy mindezt kinek is kiáltom?

Nép:

Ezért hát kérdem,
Hogy ki vagyok én?
Hol a helyem?
És mit kell tennem?

Tudni szeretném,
hogy kikhez és hová tartozom?

Márton Áron:

Kérlek Téged, adj célt életemnek!
Adj értelmet minden küzdelmemnek!
Segíts eligazodni, az életemet átrendezni!

3. A Krisztus-hágón térdenállva

Édesapa:

Áron fiam, mi régen ennyit nem kérdegettünk.
Ha az útról lecsalt a szavak pompája,
vagy megosztott az idegen eszmék hazugsága,

Édesanya:

Mi ha már az égő templom fényénél sem láttuk az Urat,
mert eltakarták az utat az elhunytak,
akik a harcokban és járványban elhulltak,

Édesanya, alszezi leány:

hogy meg ne tébolyodjunk,
a Krisztus-hágón térden állva felmentünk a Kis-
Somlyóra.
Ott az üszkök alatt maradt egyetlen választ
felírtuk a kápolna boltozatára.

Alszezi leány:

Imádunk isteni Salvator!
Mert aki szívből imád, kivívja égi honát.
Imádtuk Őt és dicsérete által adott mindig új erőt.

Nép:

Imádunk isteni Salvator!
Mert aki szívből imád, kivívja égi honát.
Áldottuk Szent nevét, és imádtuk Őt.
Dicsérete által adott mindig új erőt!

Alszezi leány:

Imádunk isteni Salvator!
Mert aki szívből imád, kivívja égi honát.
Imádtuk Őt, és dicsérete által adott mindig új erőt.

4. Nekünk az évszakok sodrása

Pásztorleány, felszei leány:

Nekünk az évszakok sodrása a munkát tovább diktálta.
A kelő nappal ébredtünk új reményre.
Életünk ráépült a teremtésnek rendjére.
Egész életünk belegyökerezett az élő, igaz Istenbe.

Alszei leány:

A böjtidők fegyelme,
az ünnepek meghittsége
lelkünk erejét megtízszerezte.

Mindent Istennel kezdtünk, és végeztünk
a kenyérszegést, a kapun ki-be lépést,
a lefekvést és felkelést, a szántást, vetést, ölelést,
/Találkozást, és búcsúzást./x2

Domokosi leányok:

Nekünk az évszakok sodrása a munkát tovább diktálta.
A kelő nappal ébredtünk új reményre.
//Életünk ráépült a teremtésnek rendjére.
Egész életünk belegyökerezett az élő, igaz Istenbe.//2x

Nép:

Vállaltuk az életet, a lüktető, nagy csodát.
Mindig újraépítettünk oltárt, házat és hazát.

//:Vállaltuk az életet, a lüktető, nagy csodát://

Gyermekek:

A szabad mezőn szaladgáló játszadozó gyermeksereg
kacagását.
Messzi útról érkeztek.
Tarisznyába mit tettek?
Hosszú úton vándoroltok,
/magatokkal mit hoztatok?/x2

5. Magunkkal hoztuk

Édesanya:

Magunkkal hoztuk mindazt, mit az élet

a bölcső fölé hajolva, vagy dalolva,
vagy égő házból menekülve, sikoltva,
századról-századra a szívünkbe bevéssett.

Édesapa:

Magunkkal hoztuk mindazt a nagy kincset,
ami századokon át formálta az embert,
ami felépítette a keresztény-magyar jellemet.
Ez az örökségünk, átadjuk most neked.

Édesanya:

Vidd mint a kő a keménységét,
gyöngyvirág az illatot, nap a világosságot,
vad víz az elszántságot.

6. A mi népünk lelkét

Alszei leány:

A mi népünk a lelkét belevési kőbe, fába,
felfaragja kopjafára,
ráfesti bútorára, cserépedény korsójára.
Szereti, hogy a lelkét jeleiben viszontlássza.

Pásztor leány:

Viselete gyönyörű, ruháinak élénk színe,
a virágos réttel kel versenyre.
Egyszerre mértéktartó és pompázó,
díszeiben mozgékony,
az indákba kapaszkodik, virág nyílik.

Felszei leány:

Fogékony a szépre, rendre,
legnagyobb gazdagsága jelleme.
Szabadsága legfőbb java,
érte az életét is odaadja.

Derűs, tud jóízűen élni,
keserűségében is ropogósat kacagni.
Versenyt énekel az erdei madárral,
ahány öröm, ahány baj,
kél az ajkán annyi dal.

Énekel a kisedének,
élők, holtak Istenének,
szerelmének s ellenségnek.
Istennek mindent elmond dalban.

7. Itt az égbetörő bércek alján

Felszei legény:

Itt, az égbetörő bércek alján, a székelyek földjén,
Isten kedvelte hegyvidékén,
hegytetőkön vigyázó kápolnák,
ősi szent jelek, korhadó fakeresztek,
emlékeit őrzik régi nagy időknek.
Ha megállsz, nagy dolgokról regélnek.

Régi tanyák, pajták düledező romjai,
hegyek ormán emelt várak omladékai,
a régi nagy idők emlékeit őrzik.

Gyermekek:

Mondák, regék, szállóigék,
krónikák és legendák,
hajdani, verőfényes, szép gyermekkorról mesélnek.
Békességre elvezetnek.

Domokosi leányok:

Erdők mélyén, hegyek hátán,
csonka tornyok, kolostorok,
az igaz útra rávezetnek,
kaput nyitnak a holnaphoz.

Alszei leány:

Nézd, az idő átmentette az életet,
átmentette az ősi erényeket.
Romok alá elrejtette
s ha csendben megállsz,
az emlékezet előhívja.

Nép:

//:Előhívja a hősoket s a szenteket,
hogy megmutassák ők nekünk, hogy kikké lehetünk.://

Felszezi legény:

Él a Tarvész, zúg a Firtos,
zeng a Bálványos,
hajnalodik, harsan a kürt,
ébred a Várbükk.
Morajlik az Ördög malma,
odanéz a Vigyázó-kő,
egy fényes csillagra rámutat az Egyeskö!
Jövetelét jelzi egy nagy szentnek,
Szentlélekkel eltelt főpapi fejedelemnek.

Domokosi leányok:

Mire felkel még a fényes nap a domokosi határban!

Nép:

/Ágat hajt, kilombozik,
a véres földbe gyökerezik,
Pásztorbükkben a keresztfa./x2

Felszezi legény:

Látom, hogy a fényes napból egy galamb iderepül,
fénylő szárnyal Márton Áron vállára ül,
ráteszi a Báthorynak bíborosi palástját.
Az Úrnak lelke fölkent téged, ereje árad rád.

Nép:

Kezdődik a Szentléleknek erdélyi diadala,
indulj el a legendás bérmutakra!
Jöjj Szentlélek áradj szét, hozz Erdélyre ébredést,
Hadd érijük meg a magyar nép megtérését!

Márton Áron:

Engem az Úr ragadott el magának.
Ő helyezte szent palástját vállaimra,
azóta látok minden égi titkot,
enyém a Szentlélek minden ajándéka.

A legszebb ékszerem édesanyám búcsúcsókja.
Oly szédületes magasságban állok,
hogy oly kicsinyek a hegyek hozzám mind,
s az ürbe száguldó csillagvilágok.

Nép:

Engem az Úr ragadott el magához.
Ő helyezte szent palástját vállaimra,
azóta látok minden égi titkot,
enyém a Szentlélek minden ajándéka.

Az ÚR hangja:

Áron, menj el a népedből valókhoz!
Menj, emeld fel hangodat,
és hirdesd e halálra szánt nemzedéknek:
„Térjete meg, s én reménységgel teli
jövendőt szánok nektek!”

Menj, és hirdesd, parancsolóknak és alattvalóknak,
kicsinyeknek és nagyoknak,
hogy az Én ösvényeimen járjanak.
Menj, és hirdesd, hogy:
Ne kövessék az idegeneket,
ne utánozzák életmódjukat!

Emeld fel hangodat,
és hirdesd a szeretet és élet törvényeit,
hirdesd az igazságnak parancsait!
Akik hallgatnak Rám, azok élni fognak!
Akik pedig nem hallgatnak rám,
azokat a bűn szétszórja.
Szétszórja a családokat,
a nemzetet, az egyházat,
mint kitörő vulkán a hamut, a port.

Emeld fel hangodat, és hirdesd nekik, hogy
Amijük van, ahhoz ragaszkodjanak,
el ne adják senkinek sem gyermekeiket,
sem földjüket, sem méltóságukat!

Márton Áron:

Jó atyám, Te szóltál hozzám, s én indulok
akkor is, ha térden járok, mindent vállalok,
csak hogy a népemből valók
megszeressék az igaz élet törvényeit,
s a Jézus Krisztus nevének nagy dicsőségét.

Nép:

Engem az Úr ragadott el magához.
Ő helyezte szent palástját vállaimra,
azóta látok minden égi titkot,
enyém a Szentlélek minden ajándéka.

8. Tekintetem a hegyek fölött

Felszegi legény:

Tekintetem a hegyek fölött körüljár,
csodálom hatalmad, a döbbenet átjár.
A messzeségben nyújtózó hegygerincek,
s a magas bércek dicséretre intenek.

A lenyugvó nap látványának színjátéka
a távolból az én szívem kápráztatja.
A magas egekből rejtelmes nagy tüzek,
a fénylő csillagok, a Tejút üzennek.

Márton Áron és a nép:

Minden műved téged hirdet, a dicséret Téged illet.
Benned ujjong a szívem, ó, szerelmes Isten.

Felszegi legény:

Nézem a csillagos egeknek nyugalmát
csend lesz a lelkemben, ó, végtelen Isten!
Nézem a pásztortűz szikrazáporát,
ujjong a szívem, ó, szerelmes Isten!

Boldogasszony szeker az égen tündöklük,
nagyságod előtt hódolok, ó, jóságos Isten!
A felkelő hold szépségeden tűnődik.
Szépséged lenyűgöz – ó, gyönyörű Isten!

Márton Áron és a nép:

Szépségedben gyönyörködöm, ó, tündöklő Isten!
Minden műved Téged hirdet, a dicséret Téged illet.

9. Jöjjetek, induljunk el

Gyermekek:

Jöjjetek, induljunk el a mezei utakon,
Jöjjetek, induljunk el az erdei csapásokon,
/Jöjjetek, jöjjetek, jöjjetek, induljunk el!/x2

Felszegi leány:

Jöjjetek, induljunk el az ősi ösvényeken,
/fel-fel a Somlyó-hegyére!/x2

Mint a források a patakba,
s a kis patak a folyóba,
folyók a tengerbe ömlenek,
a népek úgy özönlenek.

Felszegi leány, pásztorleány:

Özönlenek a zászlóaljok,
vonulnak a keresztaljok,
hosszú sorok kanyarognak,
a szélben lengő lobogók alatt.

Nép:

Krisztus-hívő magyar népek összegyülnek
a Boldogasszony, Jézus anyja lobogója alatt.

Márton Áron:

Gyertek mind, akik keresztet hordoztok,
kiket az önkény s az erőszak megalázott.
Akiknek kezében csattog az acél kapa,
akik verítéket keverték naponta a porba.

Jöjjön, ki férjét, fiát hiába várja haza,
mert ottmaradtak Szibériában
vagy a regáti munkatáborokban.

Gyertek, magányos özvegyek,
zokogástok szagatja a szívet!
Gyertek kisírt szemű árvák,
mert sírástok hasogatja az eget.

Gyermekek:

Édesanyánk, hozzád jöttünk,
Lángadozva, mert szeretünk!

10. Minket Isten

Márton Áron:

Minket Isten magyarnak teremtett,
testvéreim sorsa iránt közömbös nem leszek.
Mint népem pásztora kimondom,
amit nektek nem lehet.

Erdély felé sötét felhők vonulnak,
a Hargita fölött fekete fellegek kavarnak.

Mi a szülőföldön a teremtés rendje szerint,
szabad emberhez, szabad néphez
méltó életet kívánunk élni.
S ha ezért börtön jár, azt vállalom!

Nép:

Szabad emberhez, szabad néphez
méltó életet!

11. Éberség, kommunisták

Kommunisták:

Éberség, kommunista elvtársak,
Nagyobb éberség!

A csíkszentdomokosiak újra összefogtak,
három nap alatt egy nyolc tantermes
vallásos iskolát felépítettek.

A gyimesi csángók a piros palástos püspököt

felültették egy zöld pokróccal letakart fehér lóra.
Magyarkodnak! Lefogni őket!

Éberség, kommunista elvtársak,
Nagyobb éberség!

Úgy vonul át a hegyeken,
mint egy új Árpád-fejedelem.

Elég, ha csak valahol megjelenik
az emberek már visszatérnek a hitre.

Letartóztatni! Börtönbe vele!
Amit mi évtizedekig építettünk,
egyetlen nap alatt lerombolja.
Egyetlen beszédével forradalmat robbanthat ki.
Hát le kell fogni! Börtönbe vele!

Éberség, kommunista elvtársak,
Nagyobb éberség!
Szétszórn!

Úgy védi a népet,
mint veszélybe került kölykeit az anyafarkas!

Le kell fogni! Börtönbe vele!

12. A börtönben

Istenem, Istenem, én édes Istenem,
hogy kell e világot búval is eltöltsem.
Egy esztendő, kettő, búval is eltelik,
Jaj, de az enyém sok, soha el nem múlik.

Rab:

Istenem, Istenem,
Miért kell énnékem,
ártatlan életem, börtönben töltenem?!

Istenem, Istenem,
mért hagytál el engem?!

Mért hagytál el engemet?

Sötét zárka, vizes falak,
vasba verték kezem, lábam.
Szabadíts meg a fogságból
a keserves rabságomból!

Márton Áron:

Megkínzott Krisztusom,
Hozzád fohászkodom!
Ments meg hitszegéstől,
ments meg árulástól!
Teljes szívemmel, minden erőmmel
Beléd kapaszkodom.

Fegyőr:

Hiába nézel az ég felé,
üres az, nincs ott senki, senki!
Hiába kiáltasz,
úgy sem hallja senki!Senki!

Ebből a börtönből
egyetlen kijárat vezet a szabadba:
te és a néped, hallgass a román kommunista pártra.

Márton Áron:

Soha!

Fegyőr:

Te marha! Itt a rabokat vallatjuk,
gumibottal, hideg vízzel puhítjuk!
Vallatjuk, míg hörgik az idegbontó hangokat!

Márton Áron:

Amíg egy hangot is kiadok,
Krisztust megvallom!

Amit az élet élém hoz, azt népemért vállalom.

Fegyőr:

A kiéhezett, álmatlanságtól elgyötört,
kínoktól szaggatott félbarmokat
újra megkérdézzük: aláírják-e?
Elpattanó öntudattal: Bevallják-e?

Márton Áron:

Amíg öntudatnál vagyok – Krisztust meg nem tagadom,
Amit az élet élém hoz, azt népemért vállalom.

Fegyőr:

Ha még most is makacskodsz,
akkor roppan, reccsen a csont,
bizony, reccsen a csont!

Majd orra esve, a tátongó, vonagló,
véredben csúszó, mászó, utolsó nyikkanással,
a véres nyállal együtt,
a bakancs talpa alá fűjod az életed.

Hát semmit sem felelsz, te népbutító?

Szekus tisz:

Eltárs, mi ez a brutális magatartás?
A bilincseket a püspök úrról vedd le!
Áron püspök, itt az alkalom, bizonyítsd be,
hogy nem vagy a nép ellensége!

Hatalmat, hatalmat kapsz,
hogy büntessél és jutalmazd,
hogy letaszítsál és fölmagasztaljal.

Gyerünk előre, építsünk együtt
egységes új világot!/x2

Nahát, meg se pisszensz?!!

13. A békepapok

Tegyük félre ezt a szélsőséges, intoleráns magatartást,
A haladó korszellemmel kezdjük el hát a barátkozást.

A helyzet tarthatatlan,

Áron püspök útja ma már járhatatlan.

Úgy van, mert már:

A csíkkozmási Boga Alajos

a szigeti börtönben megfagyott,

a csíkverebesi Sándor Imre éhen halt.

Gajdácsi Béla az enyedi börtönben,

Ambrus György a Duna-csatornánál pusztult el.

Macalik Győző a zsiláván a kínzásokba belehalt.

Van, aki már három éve nem látta a napot

Nem várhatjuk meg, hogy kiírtsanak minden papot.

Áron püspököt már rég elfeledte a Vatikán

nem pusztulhat mindenki Enyeden vagy Zsiláván.

Nem! Nem!

A püspök útja elfogult, elavult, konzervatív!

A jövő pasztorációja oldottabb, változatos, alternatív!

A szemlélet már megváltozott, megszülettek

érdekes tréningek, új kreatív módszerek.

Szervezünk majd konferenciát és fesztivált.

Nehogy kishitűnek bizonyuljunk,

még kiszabadul, s nevünkre gyalázatot hozunk.

Elítélték tíz évre, nehéz börtönrabságra,

azt már ember ki nem bírhatja,

s ha túléli sem jöhet haza, soha!

Édesanya:

Jaj, fiam, jaj!

Békepapok:

Az ítélet szerint vár reája
az életfogytiglani kényszermunka.

Édesanya:

Jaj, fiam, jaj!

14. A mindenható Isten úgy akarta**Márton Áron:**

A Mindenható Isten úgy akarta,
hogy az ítéletek ellenére jöjjek haza.
Köszönöm, testvéreim a hűséget, imát,
köszönöm a kitartást.

Az egyházmegye kormányzását
mától kezdve kézbevettem.
Nem hallgatom el a nagy fájdalmat:
soraink siralmasan megritkultak.

Előfordult vádaskodás, besúgás és árulás,
örhelyeken megingás,
a hatalom előtt szolgalelkű hajlongás.

Mindenkinek mindent megbocsátok,
a szolgálatát újra elfogadom,
aki vállalja a büntetést, s a megtérést,
aki akarja a megtérést.

Mindenkitől megtérést,
mindenkitől munkát
mindenkitől fegyelmet követelek!

Félre a bűnös versengéssel,
félre az önző érdekekkel,
itt egymásért minden ember felel.
A közösség minden tagot magához felel.

Meg kell tanulni hosszútávon együtt gondolkodni,
ősi székely szokás szerint egymásért küzdeni,
a közösségért áldozatot hozni.

Legyetek szentek!
Szentek legyetek!

15. Márton Áron püspök eredeti hangja

Kedves jó híveim, és kedves fiaim! Amikor a haladás, s a világban végbemenő hatalmas változásoknak a dinamizmusa megszedíti az embereket, és magával ragadja még a keresztényeket is.

Ennek a világnak még inkább szüksége van olyan emberekre, akik Krisztus varázsa alatt állanak, akiket nem szédítenek, sem a haladás, sem a tudomány, sem a hatalom, sem a technika káprázatos eredményei, akik nem a gépektől várják az üdvösséget, hanem a keresztről, a kereszt előtt borulnak térdre, szenvedélyes odaadással akarják szolgálni Isten gyarló és bűnös népét. Akik szeretik, és keresik az élet veszélyes útjain vándorló, néha kietlenül magára hagyott embert, vagy azokat, akik a különböző irányok között vergődnek.

Kedves fiaim! Egyetlen bizalmunk Jézus Krisztus!

Egy elvilágiasodott és elanyagiasodott világban kell beszélgetek Istenről, Jézus Krisztusról, a Boldogságos Szent Szűzről, az Egyházzal, a bűnről, az Ítéletről, és arról az örök életről, melyet Isten nekünk, gyarló és bűnös embereknek szánt.

Minél inkább szolgáljátok Krisztust,
minél nagyobb odaadással keresitek az embereket,
minél inkább közvetíteni akarjátok az életben küzdő embertársaitok számára az Istentől származó kegyelmet, hitet és reményt, annál több embert el tudtok vezetni Jézus Krisztushoz. S minél őszintébben teszitek ezt, annál inkább fogjátok érezni Jézus Krisztus segítségét.

Egyetlen bizalmunk Jézus Krisztus!

16. Mint ahogy a szép hajnal a fényes napot

Pásztorleány:

Mint ahogy a szép hajnal a fényes napot,
a hegyek mögül ragyogni felhozott,
úgy emeled a magasba Márton Áront,
fényleni a székely, szent papot.
Erdély fölé felmagasztaltad,
mint ahogy a szép hajnal a fényes napot.

Felszege legény:

Szemében lobog a hit és akaraterő,
ő a magával sodró nagy népnevelő,
lenyűgöz az alázatos hatalmasság,
a férfias tartás, főpapi méltóság.

Nép:

Csodáljuk az irányt adó szervezőt,
tiszteljük a nyíltan szóló hitvallót!

Felszege legény:

Minden szava ráépül Krisztusra,
rádöbbsz az örök igazságokra.
Nem ismeri a kényelmes megnyugvást,
nem tűri a gerinctelen megalkuvást.
Acélos akarat és példás fegyelem,
határozott, hajthatatlan szilárd jellem!

/Csodáljuk az irányt adó szervezőt,
tiszteljük a nyíltan szóló hitvallót!
Követjük a tisztán látó, bátor vezetőt,
hallgatjuk a Szentlélekkel eltelt tanítót./x2

Mint ahogy a szép hajnal a fényes napot,
a hegyek mögül ragyogni felhozott,
úgy emeled a magasba Márton Áront,
fényleni a székely, szent papot.

Erdély fölé felmagasztaltad,
mint ahogy a szép hajnal a fényes napot.

Szívünkbe zárunk téged,
magasba lendülő,
minden vihart kiálló,
rendületlen bérci fenyő.

Örvendezzen a magyar nép, szíve mélyéből,
örökségét becsülje,
az Úristent dicsérje!

Az Úr az Ő népében kedvét leli!
Boldog a nép, mely tud ünnepelni!
Örvendezz, én népem, teljes szívedből,
az Úristent dicsérjed minden erődből!

Jó atyánk áldunk,
egy szívvel imádunk!
Dicséreted zengi a magyar szentek közössége. /2x

Magasztalunk és imádunk!
Hódolunk! Szent vagy most és mindenkor!